

Response to Intervention (RtI)

Evidensbaserad läsundervisning inom RtI

Linköping 250925

Lektor: Camilla Nilvius

camilla.nilvius@lnu.se

Föreläsningens innehåll

- Vad är RtI?
- Hur kan RtI fungera i praktiken?
- Vad behöver beaktas vid implementering av RtI i svensk skola?

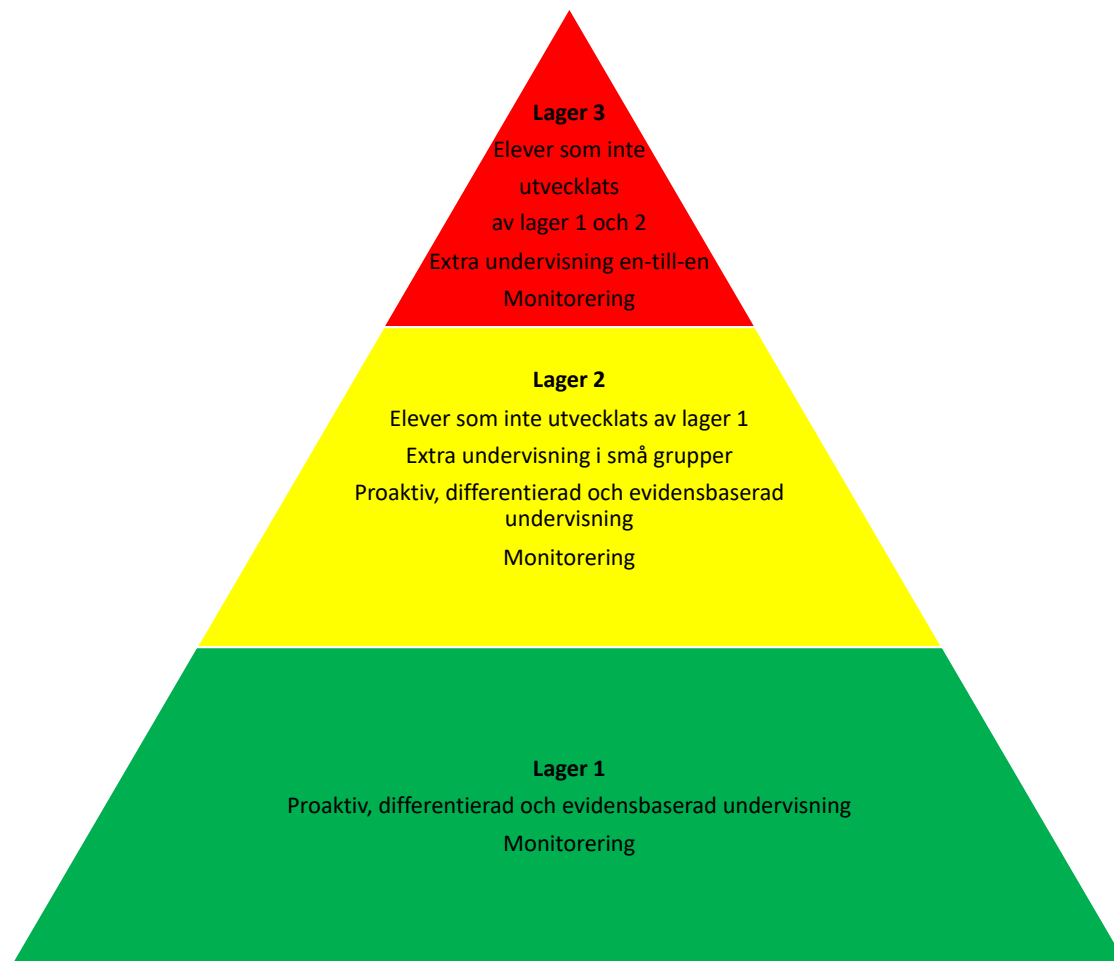
Vad är Response to Intervention (RtI)?

- Amerikansk modell – *No child left behind* (2001)
Reauthorization of the Individuals with Disabilities Act (IDEA) (2004)
- Kontrasteras mot en vanligt förekommande ”wait-and-see-” (eller ”**wait-to-fail**”) modell...först när det blivit tydligt att elever inte kommer att uppnå målen så erbjuds de särskilt stöd
- Att identifiera elever som **är i risk för** läs- och skrivsvårigheter, matematiksvårigheter och problembeteenden i ett tidigt skede och så långt det är möjligt **förebygga att svårigheter uppstår**
- En del av en större global tradition med ”datadriven undervisning” (DBDM)
- **Centralt:**
 1. Evidensbaserade undervisningsmetoder
 2. Monitorering
 3. Intensifierade insatser i ett RtI-system

Response to Intervention (RtI)

Multi-tiered system of support (MTSS)

RTI i internationell forskning

- Mest forskning från USA. Massiv forskning från 2001 – dags dato - mest positiva resultat (Burns et. al ES = 0,72-1,53).
- Mest forskning av interventioner i olika Tiers (t ex läsning Tier 2 eller matematik Tier 3)
- Behov av specialundervisning minskar från 9% till 1,5 % (Grosche & Volpe, 2014)
- Spridning till andra länder som började tänka i liknande system – England SEN ”waves” och Holland – ”The preventing model”
- Jämförelser har gjorts mellan RTI och det finländska skolsystemet (Bjorn et. al, 2018).

Kritik mot RtI

- Otydlighet (tid i interventioner och tid i lager)
- Måste alla barn gå igenom alla lager? Dynamic RtI
- Bristande likvärdighet (implementeringsproblem)
- Som underlag för att diagnostisera dyslexi (Gartland & Strosnider, 2020)
- Lätt att hamna i för mycket fokus på testning i stället för evidensbaserad undervisning (Johnston, 2010; Orosco & Klingner, 2010)
- Alla elever utvecklas inte trots insatser i alla lager ”More of the same”
- För en sammanfattning av kritiken se Reynolds och Shaywitz (2009)

Varför undersöka RtI-modellen i relation till läsning i svensk skolkontext?

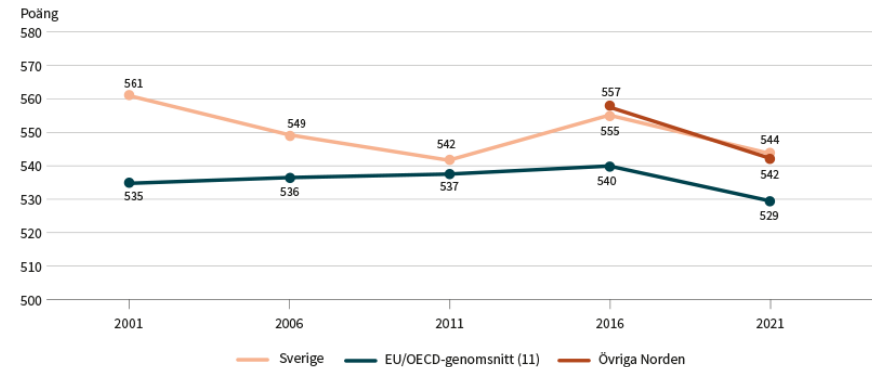
- Svårigheter att tidigt identifiera och intervenera elever under grundskolåren och en ”vänta och se” -strategi på skolorna har identifierats. Rutiner och organisation fungerar inte fullt ut (Regeringskansliet, 2017).
- **Läsa-skriva-räkna garantin**
Skolinspektionens rapport visar att:
 - Garantin för tidiga stödinsatser inte har lett till att fler elever får stöd.
 - Antalet elever med extra anpassningar och särskilt stöd har snarare minskat sedan garantin infördes.
 - Skolor använder garantins nationella material, men följer inte alltid den avsedda processen, vilket begränsar möjligheten att ge rätt stöd i tid.
 - **Brist på tydliga rutiner, organisation och resurser** påverkar genomförandet.
 - Lärarna upplever att stödet från specialpedagogisk personal inte har ökat i tillräcklig utsträckning. (Skolinspektionen, 2024)

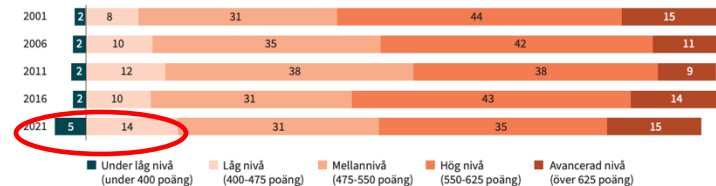
PIRLS 2021 åk 4

- PIRLS 2021 visar att skillnaden i resultat ökar mellan de högst och de lägst presterande eleverna.
- Andelen elever i Sverige som inte når mellannivå har legat konstant på 10–14 procent i samtliga tidigare PIRLS-mätningar, men i den senaste mätningen har den andelen ökat till 19 procent.

Figur 2.2 Resultatutveckling 2001–2021.

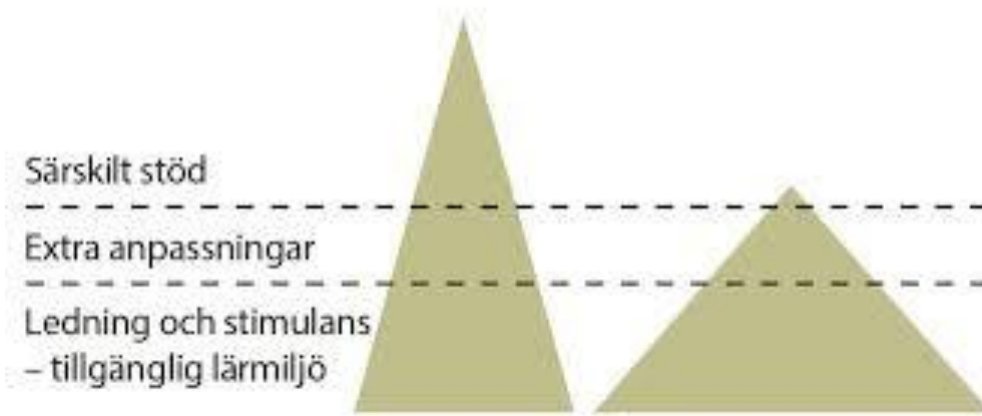
Figur 2.6 Resultat uppdelat på kunskapsnivåer i läsförståelse, 2001–2021, Sverige. Talen anger andelen elever i procent på respektive kunskapsnivå.

11-13 % av eleverna i åk 3 både, under och före pandemin, har mycket bristande läsförståelse (Hallin et al. 2022).

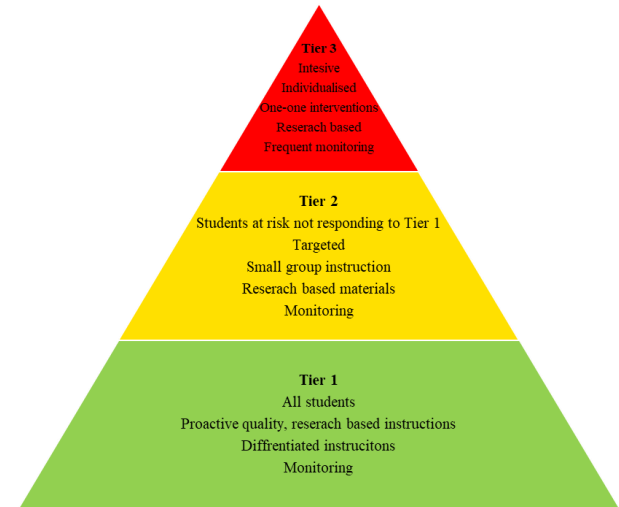

Den svenska modellen med Extra anpassningar och Särskilt stöd VS Response to Intervention (RtI)

Bilden är hämtad från:

<https://www.spsm.se/globalassets/kurser-och-konferenser/konferensdokumentation/extra-anpassningar.pdf>

Figur. RTI-modellen fritt efter modeller på:
<https://impactofspecialneeds.weebly.com/rti.htm>

”Enstaka specialpedagogiska insatser under en kortare tid räknas inte som särskilt stöd, utan betraktas som stöd i form av extra anpassningar.”

Skolverket (2022). *Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram*. Stockholm

Extra anpassningar

- Problem med den svenska modellens ”extra anpassningar” har emellertid identifierats och orsaken sägs vara **att det saknas systematiska kartläggningar av elevers kunskapsnivå och att skolor inte identifierar vilka extra anpassningar som behövs, samt att de erbjuds för sällan** (Skolinspektionen, 2016).

Extra anpassningar och särskilt stöd

- Skolinspektionen visar att skolor ofta saknar förankrade rutiner, gemensam förståelse och tillräcklig kompetens för att ge rätt stöd.
- Det råder osäkerhet kring när och hur elever ska anmälas för särskilt stöd, vilket fördröjer insatser.
- Bristande samverkan mellan skolpersonal och elevhälsan skapar ytterligare hinder för ett fungerande stödarbete.

(Skolinspektionen, 2024)

RtI – kan det vara ett sätt att systematisera tidig upptäckt och tidiga insatser?

Komma ifrån:

- osystematiskt arbete för insatser (när ska vi ge extra anpassningar och särskilt stöd)
- ”att släcka bränder”
- för låga kunskaper och färdigheter hos eleverna inför åk 4
- olikvärdighet i insatser (föräldrar, lärarkollegor)
- insatser som inte är effektiva
- bättre kunna svara upp mot läsa-skriva-räkna garantin (läsa)
- testning utan efterföljande insatser

Inkluderingsaspekten?

Studierna jag genomfört och avhandlingen tar stöd i Karlsudds (2022) resonemang om perifer och **elementär inkludering** samt Asp Onsjö och Nilholms tankar om **didaktisk inkludering** (vid sidan av fysisk och social).

Perifer inkludering innebär att alla människor inte innesluts i samma samhällsgemensamma grupp, utan att inkludering sker inom särskilda grupper, till exempel inom särskola respektive grundskola.

Enligt Karlsudd innebär *elementär inkludering* alla människors rätt till samhällsdeltagande där målet är att innesluta människor i gemenskap och där skillnader mellan individer ses som tillgångar. Vidare innebär det en acceptans för barns olikheter och att särskilt stöd till elever ges i skolans ordinarie arbete. Han menar att det är **en missuppfattning att denna typ av inkludering betyder att alla elever alltid måste vara i samma klassrumsmiljö. Inom elementär inkludering finns möjligheter att undervisa både i mindre grupper och att ge individuellt stöd i perioder** (Karlsudd, 2022).

Frågeställning

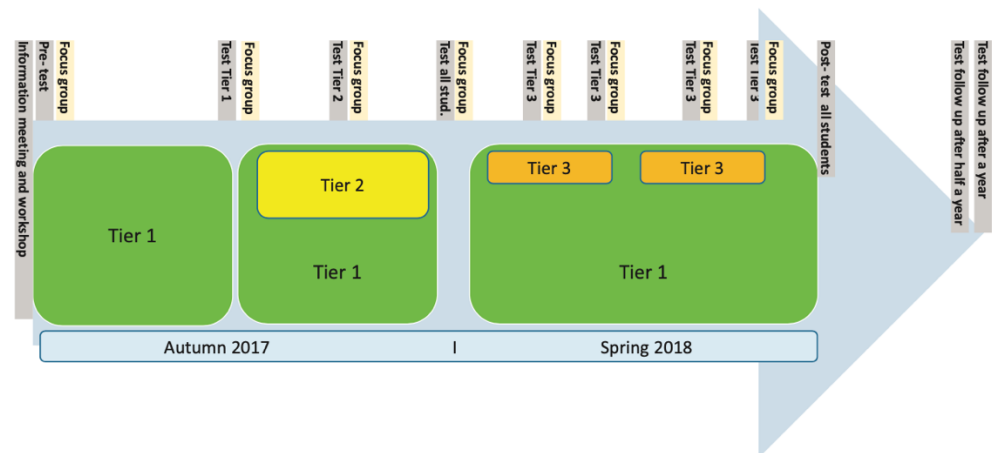
Frågeställning

- Hur kan Rtl fungera som en specialdidaktisk modell för att motverka lässvårigheter genom tidig identifiering och systematiska interventioner?

RTI - pilotstudie

- Experimentgrupp: RTI- elever i åk 2 (n=11) följdes under ett år med ett halvårs och 1,5 års follow up tester. Jämförelseklass åk 2 - Matchning (n=11) elever - ordinarie undervisning
- Tier 1, 2 och 3
- Monitorering - Percentil 30 eller stanine 3 - cut off - Testbatteri – Fonolek, LäsEttans BK, LäSt, Vilken bild är rätt?
- Fokusgrupper – samtal speciallärare och lärare 8 ggr/år
- Loggbok

Vilka konkreta undervisningsmetoder för läsinlärning har stöd teori och evidens?

Vad är läsförmåga? The simple view of reading

Källor:

Gough, P. & Tunmer, W. (1986). Decoding, reading, and reading disability.

Hoover, W. A. & Gough, P. B. (1990). [The Simple View of Reading](#).

Lonigan, C. J., Burgess, S. R., & Schatschneider, C. (2018). [Still simple after all these years](#). Remedial and Special Education

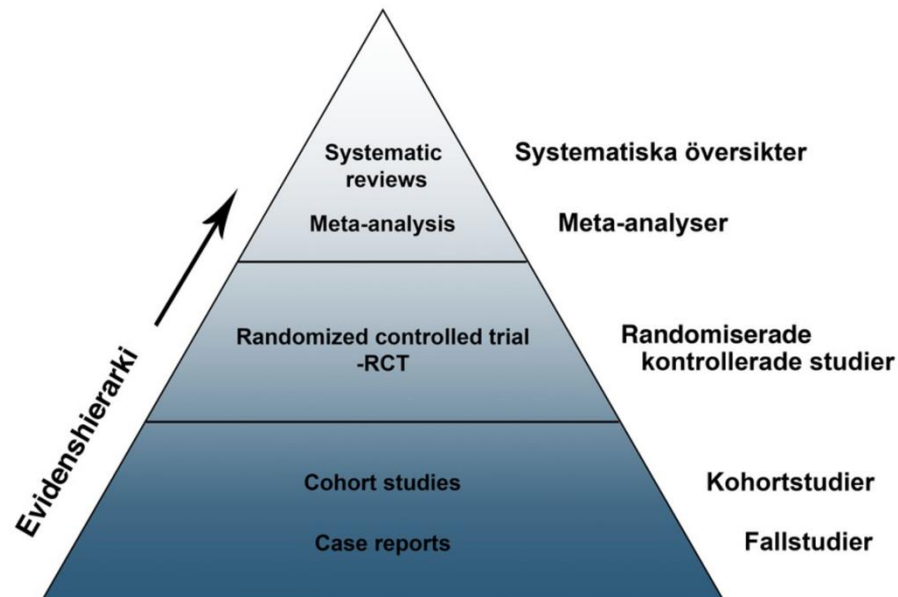
Läsfärdigheter = byggstenar för god läsförmåga

Källor:
Wren, S. (2001)
Glaser, D. & Moats, L. (2008)
Scarborough, H.S. (2001)

Evidenspyramiden - evidensbasering

Var hittar man evidens avseende effektiv läs- och skrivundervisning de första skolåren?

- Internationella systematiska översikter av hög kvalitet
- Olika länders utbildningsdepartement:
 - What Works Clearinghouse <https://ies.ed.gov/ncee/wwc/>
 - Education Endowment Foundation (EEF)
<https://educationendowmentfoundation.org.uk/>
- Svenska vetenskapliga rapporter – **Vetenskapsrådet**
(Ny kunskapsöversikt)
.....
Skolforskningsinstitutet
(Skolverket)

Vetenskapsrådets rekommendationer till lärare avseende läs- och skrivundervisning (Taube et al. 2015 s. 114) - **Evidensbasering**

- **Fonemisk medvetenhet** innan och under första läsundervisningen
- **Systematisk undervisning om bokstäver och ljud**
- Undervisa om ords betydelsebärande delar – **morfem** **Avkodning**
- **Automatisering** - läsflyt - Ej uppmuntra gissningsläsning
- Ett **balanserat läsprogram** – talspråk, läslust, skrivande, illustration och drama
- **Ordkunskap/ordförråd**
- **Läsförståelseundervisning** **Förståelse**
- **Läslust, engagemang och attityder**
- **Skrivundervisning** – planera, revidera och samarbeta

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2015-06-10-kunskapsoversikt-om-las--och-skrivundervisning-for-yngre-elever.-delrapport.html>
<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2015-06-10-kunskapsoversikt-om-las--och-skrivundervisning-for-yngre-elever.-delrapport.html>

Svenska experimentella studier

(metoder/material – interventioner med positiva effekter)

Bornholmsmodellen (Lundberg et al., 1988)

Fonomix (Fälth et al., 2017; 2020)

WIP (Fonomix) (Wolff, 2011)

Wendick (Fälth et al., 2015)

COMPHOT (Svensson et al., 2019)

Bravkod & Trugs (Levlin & von Mentzer, 2020)

Tier 2 och interventioner i läsförkunskaper i förskoleklass (Nilvius et al., 2025)

Vilka metoder användes?

Tier 1 –Differentierad evidensbaserad undervisning

Magiska kulan, Diamantjakten läsebok - bas

Explicit undervisning av bokstäver och ljud munnarna i Magiska kulan (Fonomix, Wolff, Fälth)

Fonemisk medvetenhet (komplettering språklekar från Bornholm (Lundberg)

Morfem – medveten undervisning av lärare t ex visa på ändelser

Upprepad läsning och undvika gissningsläsning (läsläxan) samt Lëshoppet, mm.

Tier 2 - 3 Avkodning

Ev lekar Fonemisk medvetenhet

Fonomix

Wendick

Upprepad läsning (Lëshoppet, Bodil Jönssons böcker, Stjärnsvenska)

Trugs – lässpel

Tier 2 - läsförståelse

Kapitelböcker med läsförståelsestrategiundervisning Reciprocal Teaching (Palinscar & Brown)

Differentiering

- Eleverna arbetar inom samma kunskapsområde men på några olika sätt.
- Det finns en gemenskap i undervisningen och den är sammanhållen i relativt stor utsträckning - främjar delaktighet.
- Undervisningsaktiviteterna innefattar några olika vägar att nå målet.

Kollaborativ lärarträff 1 gång per månad – analys av monitorerade resultat

- Hur har undervisningen i RtI-lagren fungerat sedan sist?

Gemensam analys av testresultat och undervisning

- Vilka förändringar ser vi i testresultaten på grupp- och individnivå?
- Vad är noterat och observera i den dagliga undervisningen på grupp- och individnivå?

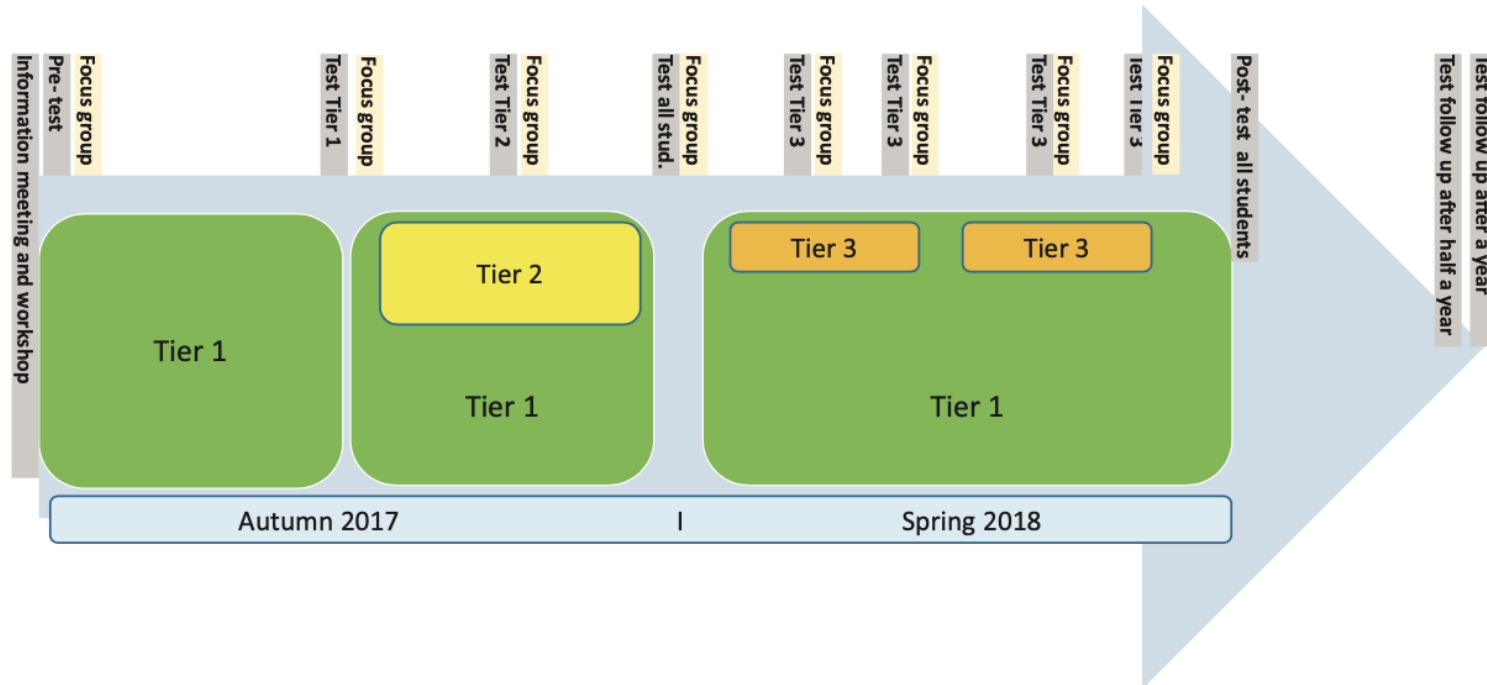
Utifrån den samlade bilden

- Utifrån testresultat - vilka förändringar gör vi på grupp- och organisationsnivå? (elever i olika lager)
- Utifrån testresultat – vilka metoder och material verkar effektiva? Vilka ska användas framöver för att utveckla elevernas färdigheter i olika lager? Hur differentieras metoderna/materialen efter elevernas behov?

Övriga tankar och funderingar ni önskar lyfta!

Hur gick det då?

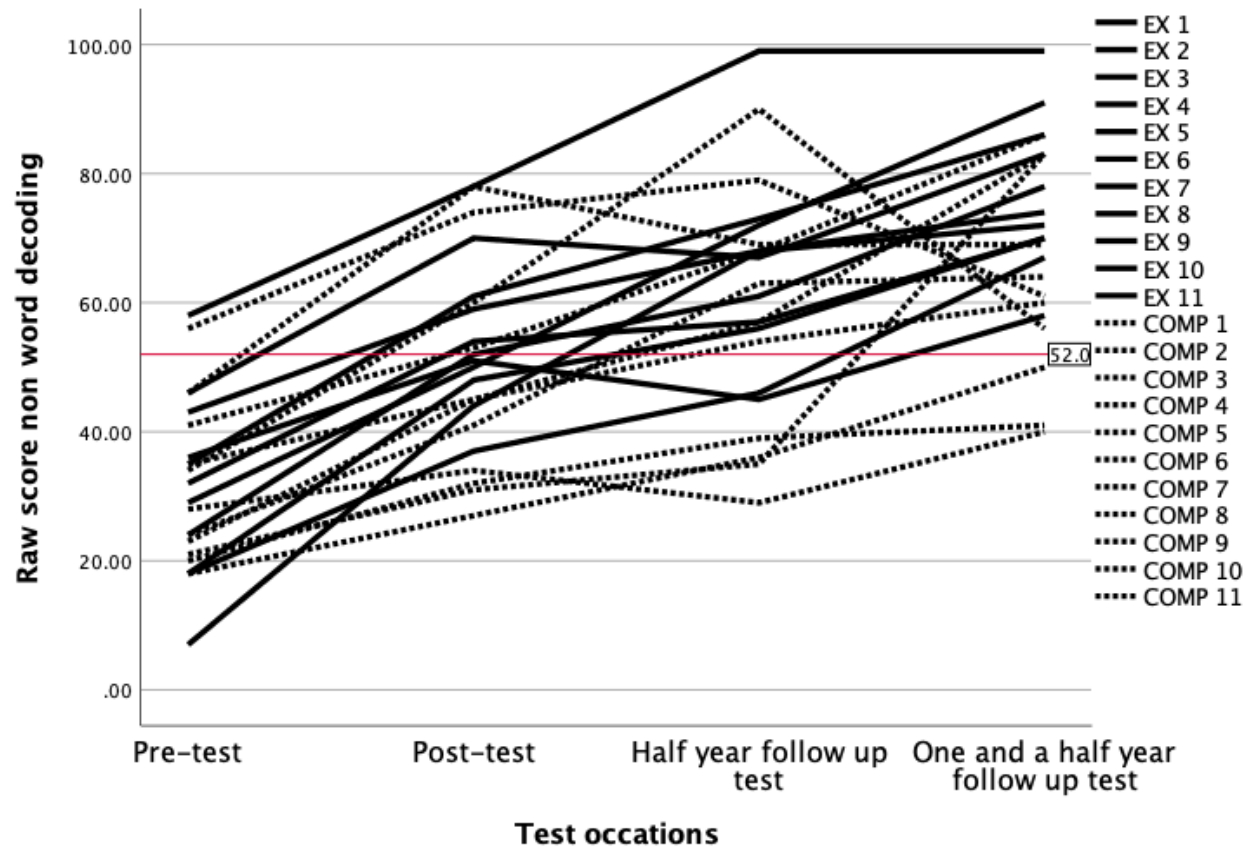

RTI läsutveckling

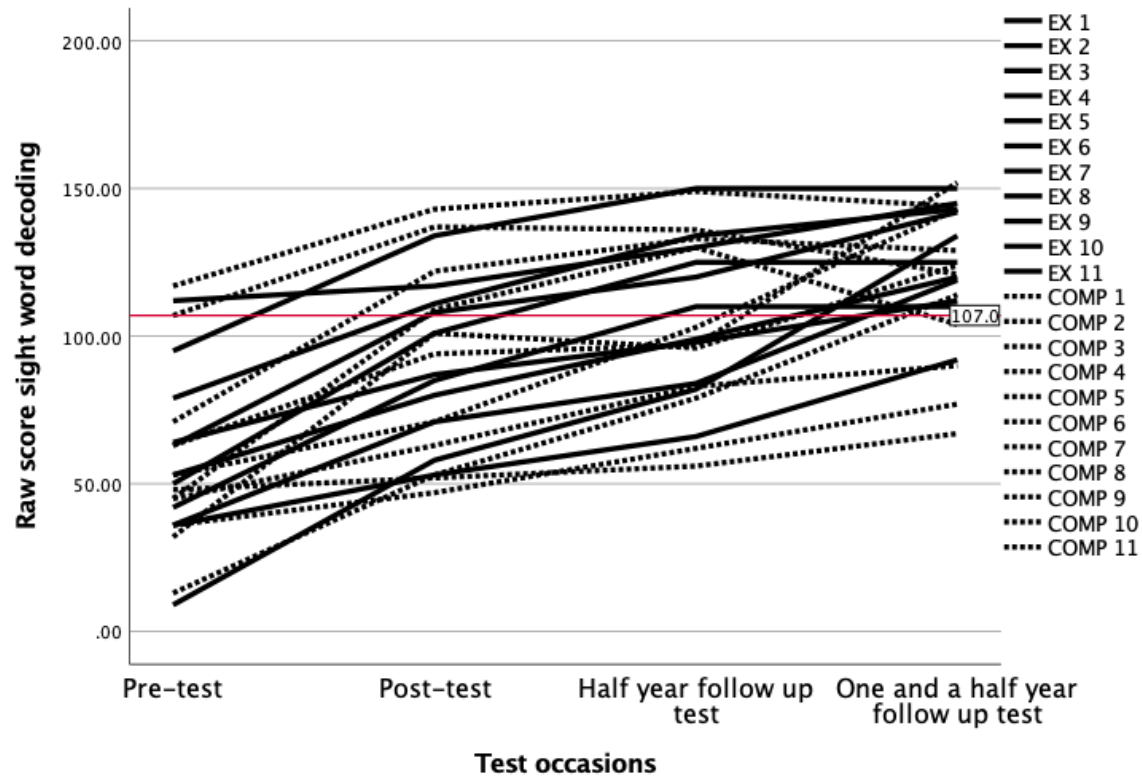
Lager - Läs och skriva	Åk 2 – 11 elever
Lager 1 augusti-oktober ht-17	11
Lager 2 mindre grupper 2x40min/v. oktober – december ht-17	6
Lager 3 4x30 min/v en- till-en undervisning 4 veckor vt-18	3
Lager 3 ytterligare en omgång 4x30 min/v en- till-en undervisning 4 veckor vt- 18	2
Lager 4 ht- 18	2
Elev i behov av fortsatt Stöd vt-19	1

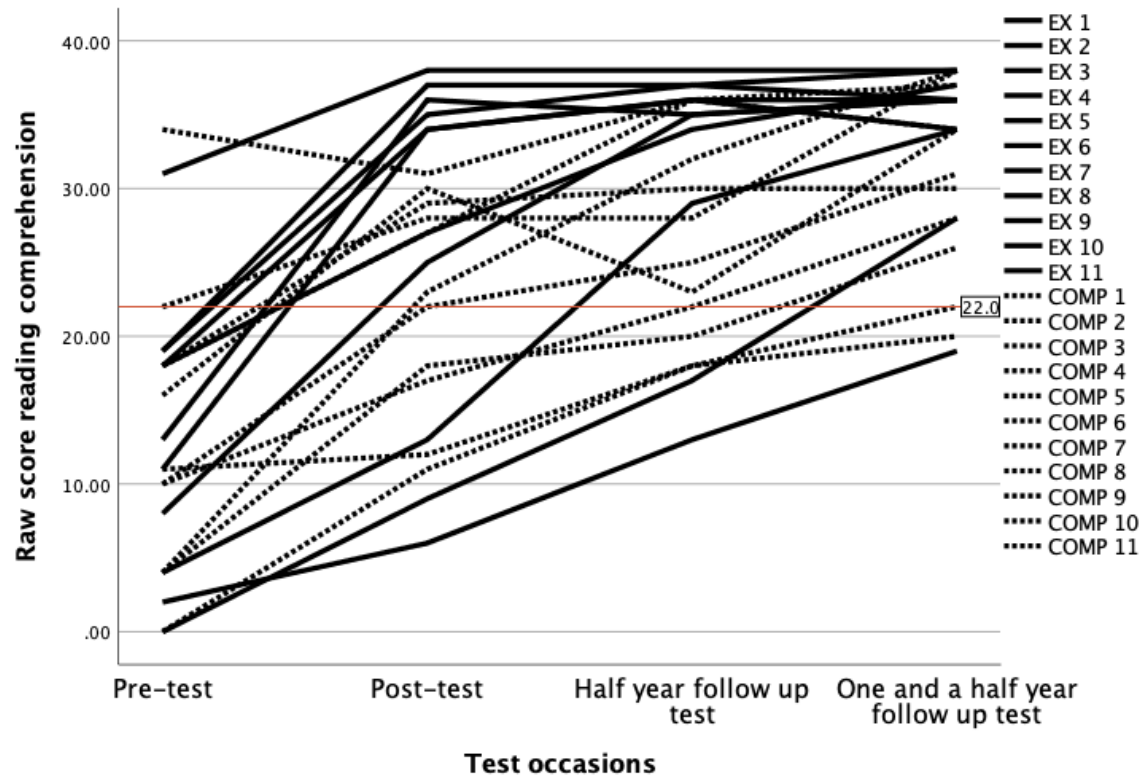
Nonsensordsläsning

Ordläsning

Läsförståelse

RtI-studie i svensk skolkontext

- Ht 2019-2021 – RtI-modellen under åk 1-2 uppföljningsmätningar åk 3
- Tre skolor – stad, mindre samhälle, landsbygd - södra Sverige
- Sju klasser – totalt 120 elever initialt. - Bortfall 113
- 7 klasslärare (legitimerade)
- Tier 2-3 - speciallärare, specialpedagog
- Tier 2 - 3 x30 min extra undervisning (ca 5 v) = 15 pass i liten grupp om 2-5 elever
- Tier 3 - 5x30 min extra undervisning (ca 3-4 v) = 15 pass en-till-en undervisning
- Evidensbaserade interventioner (Taube et al., 2015)
- LegiLexis tester - 25:e percentilen som cut-off
- Jämförelsedata från LegiLexi

DELTEST	LÄSFÖRKUNSKAPER	AVKODNING	SPRÅKFÖRSTÅELSE	LÄSFÖRSTÅELSE
8/9	✓ Vår 20	1/6	4/6	1/6
6/9	✓ Höst 19	4/6	6/6	5/6
8/9	✓ Vinter 19/20	3/6	6/6	2/6
8/9	✓ Vinter 19/20	3/6	6/6	3/6
6/9	✓ Höst 19	4/6	3/6	3/6
8/9	✓ Vinter 19/20	3/6	4/6	2/6
6/9	✓ Höst 19	4/6	5/6	3/6
6/9	✓ Höst 19	3/6	4/6	4/6
6/9	✓ Höst 19	5/6	6/6	4/6
6/9	✓ Vinter 19/20	4/6	5/6	5/6
6/9	✓ Höst 19	4/6	4/6	4/6
8/9	✓ Höst 19	3/6	6/6	3/6
6/9	✓ Höst 19	4/6	5/6	3/6
6/9	✓ Höst 19	4/6	6/6	3/6
6/9	✓ Höst 19	4/6	6/6	3/6
6/9	✓ Vår 20	4/6	6/6	3/6
6/9	✓ Höst 19	6/6	5/6	3/6

Skriv ut

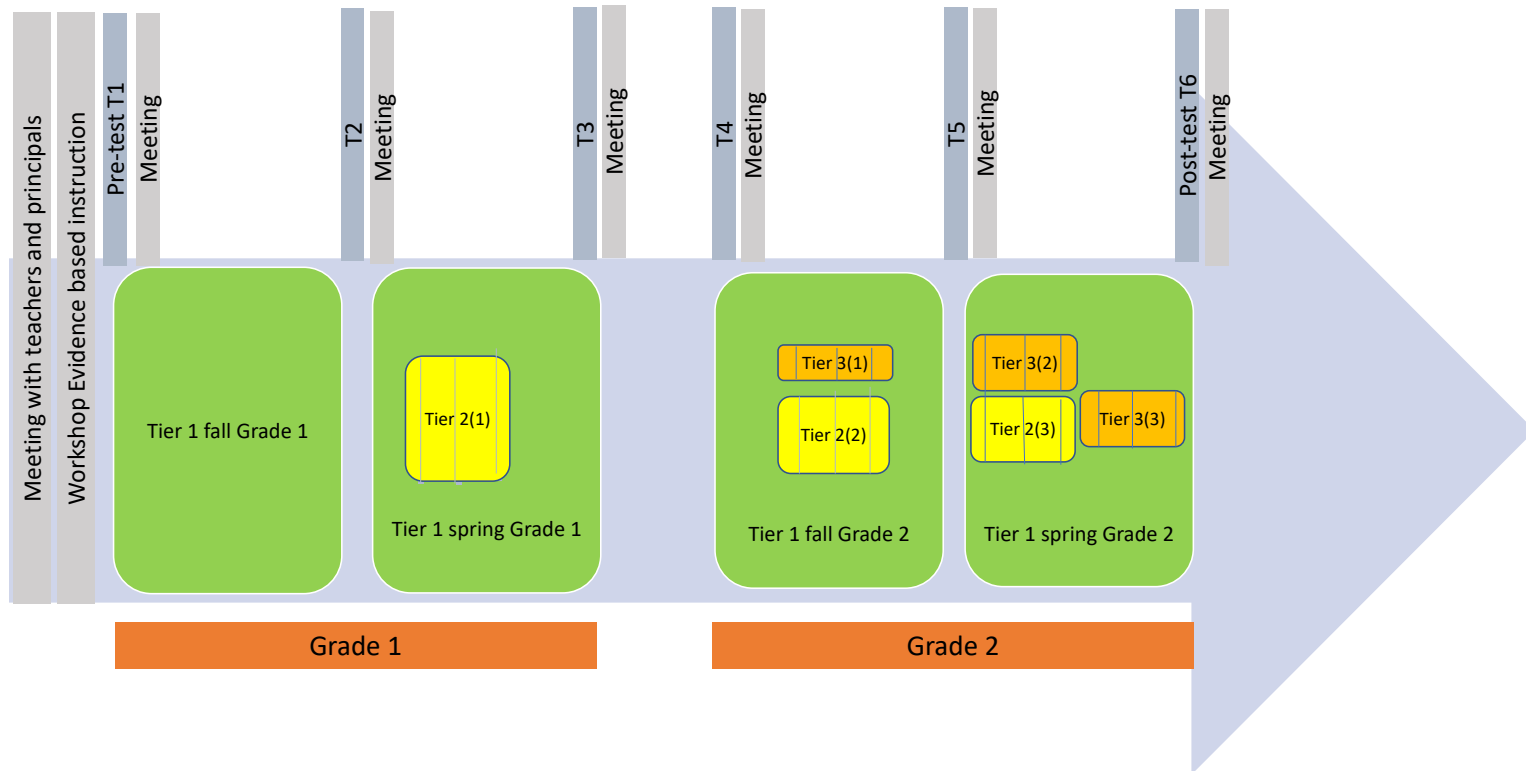

Vetenskapsrådets rekommendationer till lärare avseende läs- och skrivundervisning (Taube et al., 2015) – Evidensbasering

- **Fonemisk medvetenhet** innan och under första läsundervisningen
- **Systematisk undervisning om bokstäver och ljud**
- Undervisa om ords betydelsebärande delar – morfem **Avkodning**
- **Automatisering** - läsflyt - Ej uppmuntra gissningsläsning
- Ett **balanserat läsprogram** – talspråk, läslust, skrivande, illustration och drama
- **Ordkunskap/ordförråd**
- **Läsförståelseundervisning** **Förståelse**
- **Läslust, engagemang och attityder**
- **Skrivundervisning** – planera, revidera och samarbeta

Procedur

Resultat

	Lager 1	Lager 2	Lager 3	Elever i behov av stöd
Hösten åk 1	113			46
Våren åk 1	77	36		36
Hösten åk 2	89	17	7	24
Våren åk 2	90	10	13	23

RTI jämförelse med kontrollgrupp

Test	RTI-grupp N=113	Jämförelsegrupp N=755
Ordavkodning T1	32 (28%)	210 (28%)
Ordavkodning T6	15 (13%)	167 (22%)
Nonordläsning T1	31 (27%)	231 (31%)
Nonordläsning T6	12 (11%)	166 (22%)
Läsförståelse, T1	56 (49%)	317 (43%)
Läsförståelse, T6	18 (16%)	218 (29%)

Nilvius, C., Fälth, L., Selenius, H., & Svensson, I. (2023). Examination of a multitiered RtI-model for identifying and supporting students at risk of reading difficulties in primary schools in Sweden. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 69(1), 61–78.

<https://doi.org/10.1080/00313831.2023.2263469>

Rykande färsk pilotstudie om RTI i förskoleklass

Nordic Journal of Literacy Research
Vol. 11 | No. 2 | 2025 | pp. 4–19

Peer-reviewed article

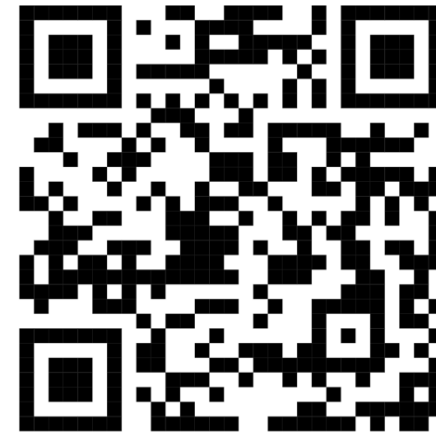
A Feasibility Study of a Tier 2 Phonological Awareness Intervention for Swedish 6-Year-Olds at Risk of Reading Difficulties

Camilla Nilvius^{1*}, Linda Fagerberg² & Maria Svensson²

¹*Linnaeus University, Sweden;* ²*Växjö municipality, Sweden*

Abstract

Previous research has identified decoding challenges among Swedish Grade 1 pupils, with 37% of L2 learners and 19% of L1 learners scoring low in word decoding (Fälth et al., 2023). Limited phonological awareness (PA) can exacerbate these challenges (Catts et al., 2014). However, early interventions targeting PA, particularly within Tier 2 RtI settings, have shown promise. This feasibility study examined the efficacy of a Tier 2 intervention implemented in Swedish preschool classes, focusing on enhancing both L1 and L2 pupils' reading skills, specifically sound segmentation, blending and grapheme-phoneme correspondence for those at risk of reading difficulties. In a quasi-

Bakgrund

- Sjunkande läsförmåga i Sverige (PIRLS, Skolverket 2023)
- 20–25 % av elever i de tidiga årskurserna har lässvårigheter
- Särskilt problematiskt för L2-elever: 37 % har svaga avkodningsfärdigheter
- Fonologisk medvetenhet (PA) och bokstav–ljudkoppling är centrala aspekter i läsinlärningsfasen.

Nilvius, C., Fagerberg, L., & Svensson, M. (2025). A Feasibility Study of a Tier 2 Phonological Awareness Intervention for Swedish 6-Year-Olds at Risk of Reading Difficulties. *Nordic Journal of Literacy Research*, 11(2).

<https://doi.org/10.23865/njlr.v11.6899>

Syfte

Undersöka om en Tier 2-intervention i förskoleklass...

1. Förbättrar fonologisk medvetenhet hos barn i riskzonen
2. Ger positiva effekter både för L1 och L2

Nilvius, C., Fagerberg, L., & Svensson, M. (2025). A Feasibility Study of a Tier 2 Phonological Awareness Intervention for Swedish 6-Year-Olds at Risk of Reading Difficulties. *Nordic Journal of Literacy Research*, 11(2).
<https://doi.org/10.23865/njlr.v11.6899>

Metod

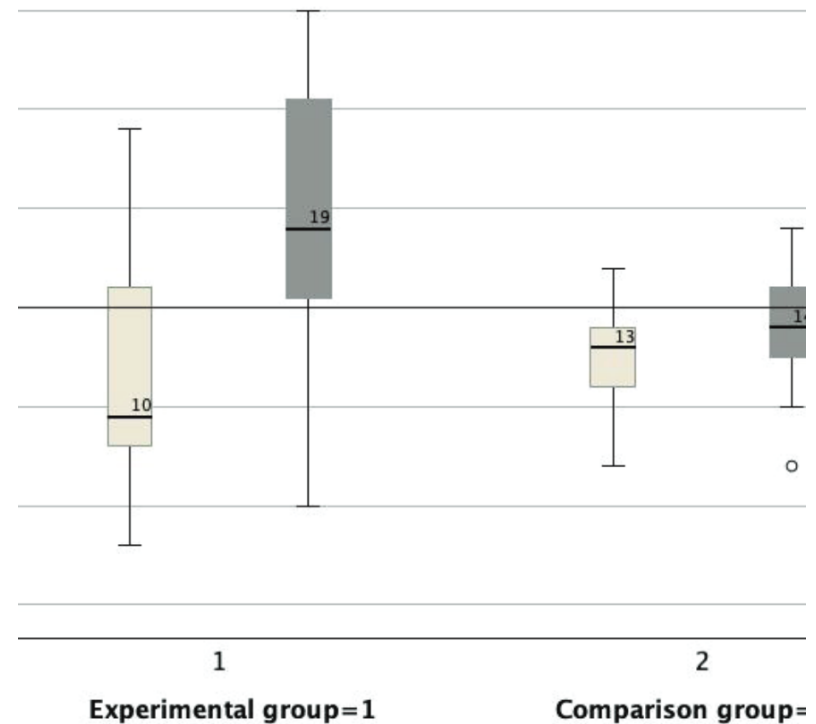
- Design: Kvasi-experimentell med för- och eftertest
- Urval: 175 barn → 36 med låg fonologisk medvetenhet → 32 matchade i två grupper (16+16)
- Intervention: 15 sessioner × 20 min, under 5 veckor
 - Fokus: ljudsegmentering, ljudsyntes, bokstav–ljudkoppling
 - Material: Läsinlärning i 7 steg + FonoMix
- Test: Fonolek och 'Hur låter orden?'

Nilvius, C., Fagerberg, L., & Svensson, M. (2025). A Feasibility Study of a Tier 2 Phonological Awareness Intervention for Swedish 6-Year-Olds at Risk of Reading Difficulties. *Nordic Journal of Literacy Research*, 11(2).
<https://doi.org/10.23865/njlr.v11.6899>

Resultat gruppen som helhet

- Grupperna hade samma resultat vid förtest (T1)
- Eftertest (T2): Experimentgrupp förbättrades signifikant ($p = .007$)
- Effektstorlek: $g = 1.02$ (stor effekt)
- Boxplot: tydlig ökning i experimentgruppen

1. Results on the Phonemic Awareness test at pre-and post-test visu

Nilvius, C., Fagerberg, L., & Svensson, M. (2025). A Feasibility Study of a Tier 2 Phonological Awareness Intervention for Swedish 6-Year-Olds at Risk of Reading Difficulties. *Nordic Journal of Literacy Research*, 11(2).

<https://doi.org/10.23865/njlr.v11.6899>

Resultat (L2-elever)

- L2-elever i experimentgruppen förbättrades ($g = .36$).
- Experimentgruppen låg sämre till från början men ökade 7 poäng i medel och jämförelsegruppen ökade 3 poäng i medelvärde.
- Ej signifikant ($p = .466$ - litet urval $n = 8$ per grupp)
- Tendens: även L2-elever gynnas väl av träningen.

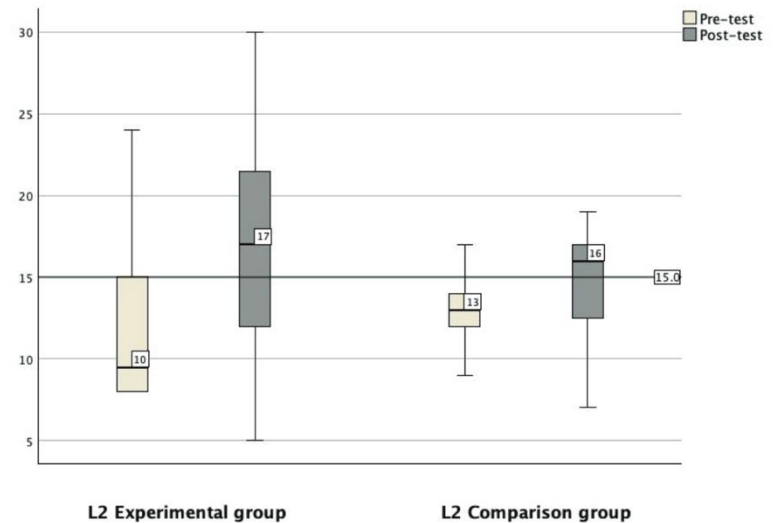

Figure 2. Results in the Phonemic Awareness test performed by L2 pupils at pre- and post-test visualised in a boxplot.

Nilvius, C., Fagerberg, L., & Svensson, M. (2025). A Feasibility Study of a Tier 2 Phonological Awareness Intervention for Swedish 6-Year-Olds at Risk of Reading Difficulties. *Nordic Journal of Literacy Research*, 11(2).

<https://doi.org/10.23865/njlr.v11.6899>

Diskussion

- Tier 2-intervention med fonologisk medvetenhet + bokstav–ljudträning är genomförbar och effektiv
- Bara 5 timmar extra träning gav märkbar skillnad
- L2-elever verkar dra nytta, men större studier krävs för att bekräfta resultatet

Begränsningar

- Litet urval (32 elever totalt)
- Ingen uppföljningstest (elevflytt)
- Kvasi-experimentellt upplägg → viss risk för skol-/lärarfaktorer

Slutsats

- Kort och intensiv Tier 2-intervention stärker fonologisk medvetenhet hos riskbarn
- Effektivt även i ordinarie förskoleklassmiljö
- Det behövs större studier för att bekräfta resultaten, särskilt för L2-elever

Nilvius, C., Fagerberg, L., & Svensson, M. (2025). A Feasibility Study of a Tier 2 Phonological Awareness Intervention for Swedish 6-Year-Olds at Risk of Reading Difficulties. *Nordic Journal of Literacy Research*, 11(2).
<https://doi.org/10.23865/njlr.v11.6899>

Konklusion

RtI verkar i stort kunna fungera som en specialdidaktisk modell för undervisning och specialundervisning i svensk skolkontext.

Elever identifieras tidigt och interveneras. Ett stort antal elever ”svarar” på insatserna (Tier 2 effekter) och lärarna är till övervägande del positiva till modellen.

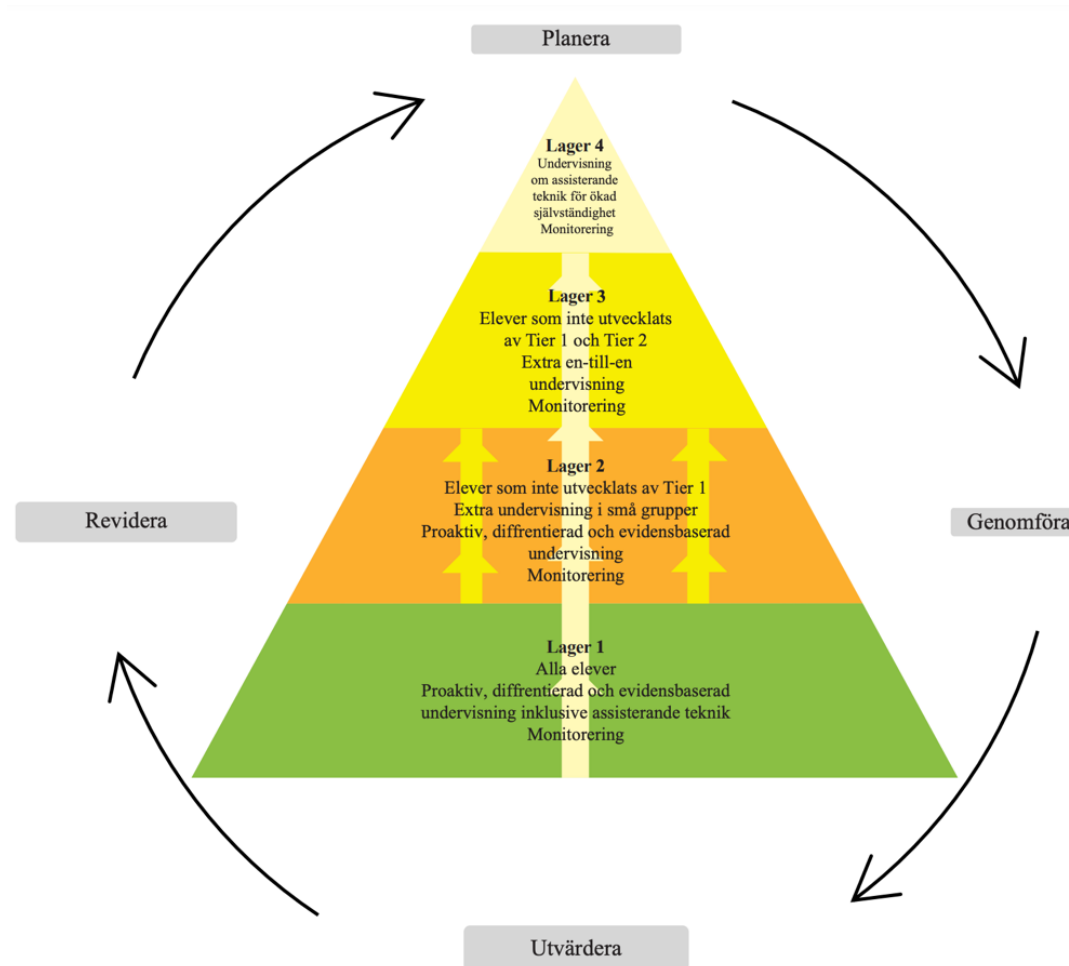
Bifynd - Implementering av RtI har organisatoriska utmaningar – skolledares engagemang och prioritering av resurser, kompetens, samverkan lärare-speciallärare, mätningar av interventioner

RtI löser inte alla problem - det finns elever som fortsatt behöver stöd trots att genomgått alla tiers i RtI-modellen under åk 1-3 (weak/slow responders) – assisterande teknik inför mellanstadiet

En föreslagen RtI-modell att jobba efter

Är läsning med ögon och öron samma sak enligt kognitionsvetenskapen?

Aktivitet

Läsning (ögon)

Lyssning (öron)

Kognitiva effekter enligt Gulz & Haake

Främjar abstrakt tänkande, problemlösning, tidshantering, koncentration; bygger upp nya hjärnstrukturer

Kan vara ett komplement vid funktionsnedsättning men ersätter inte läsning; risk att hämma kognitiv utveckling om det dominerar

Utmaningar och möjligheter med RtI-implementering enligt lärare och skolledare (i USA)

Utmaningar

- Förändrad dokumentation av elevers lärande
- Ökat antal studenter i behov av interventioner eftersom fler identifieras
- Ökat behov av kompetent personal

Möjligheter

Samma studie visar också att förtjänsterna med RtI är att modellen:

- Ökar möjligheterna för lärare hålla problemlösande möten utifrån att analysera elevers resultat - professionsutveckling
- Det som lärare uppskattat allra mest med RtI är tillgång till tidiga interventioner och anpassningar till elevens unika behov.
- Färre elever i specialundervisning över tid

(Swanson et al., 2012).

Vad behövs för att det ska fungera?

- För att modellen ska fungera effektivt behöver skolor regelbundet analysera hur systemet (dvs. skol- eller klassnivå) fungerar men även hur enskilda elever svarar på det samordnade stödet.
- Både screeningsystemet i sig och de metoder som implementeras behöver följas upp och utvärderas.
- Ledarskap och fortlöpande professionsutvecklande stöd är också viktiga vid implementering av RtI-modellen.
- Kompetenta lärare och speciallärare

(Castro-Villarreal et al., 2014)

Specialpedagoger - organisationsnivå!

Kompetenser

Speciallärare - Nyckelkompetens – direkt arbete med lärare och elever

Ämnesfördjupning språk/skriv/läs vs matematik 45- 50 hp. Avancerad nivå

SVA – svenska som andraspråkslärare

Erfarna lågstadielärare

Kompetenta lärare

Läraren

- Det har visat sig att när lärarna själva känner sig ansvariga för att implementera RtI-modellen och de också ser resultat av den, så fungerar implementeringen bra (Rinaldi et al., 2011).
- Berkeley et al. (2009) konstaterar att de flesta (88%) av statliga utbildningsdepartementen i de olika delstaterna i USA har planerat eller bedriver någon form av professionsutveckling i relation till RtI.
- Kunskapsutbyte mellan speciallärare och lärare fram, om olika sätt att undervisa elever i behov av särskilt stöd som har blivit synliga i möten som behandlat elevers placering i olika tiers (Gomez-Najarro, 2020).

Effekter som erhålls av RTI beror på med vilken kvalité implementeringen sker

Effektiv implementering - "hands-on"

En organisation med en plan

- **Kompetens** är centralt
- **Identifiera elever som är i risk** att utveckla svårigheter på ett tillförlitligt sätt (valida och reliabla instrument)
- Se till att insatserna i alla lager är **evidensbaserade**
- Övervaka effekterna av insatserna i alla lager för alla elever över tid – **monitorera** justera insatser efter elevers behov och utveckling
- Ta beslut om behovet av **förändra insatser** för elever i olika lager beroende på hur de utvecklas av insatserna de får (response to intervention)
- Besluten fattas under **regelbundna professionsutvecklande möten** (1ggr/månad) mellan förslagsvis lärare och speciallärare

Linnaeus University Dissertations
No 452/2022

CAMILLA NILVIUS

**RESPONSE TO INTERVENTION –
EN SPECIALDIDAKTISK MODELL FÖR
ATT FÖREBYGGA LÄSSVÅRIGHETER**

Från samlat forskningsläge till tillämpning i svensk skolkontext

LINNAEUS UNIVERSITY PRESS

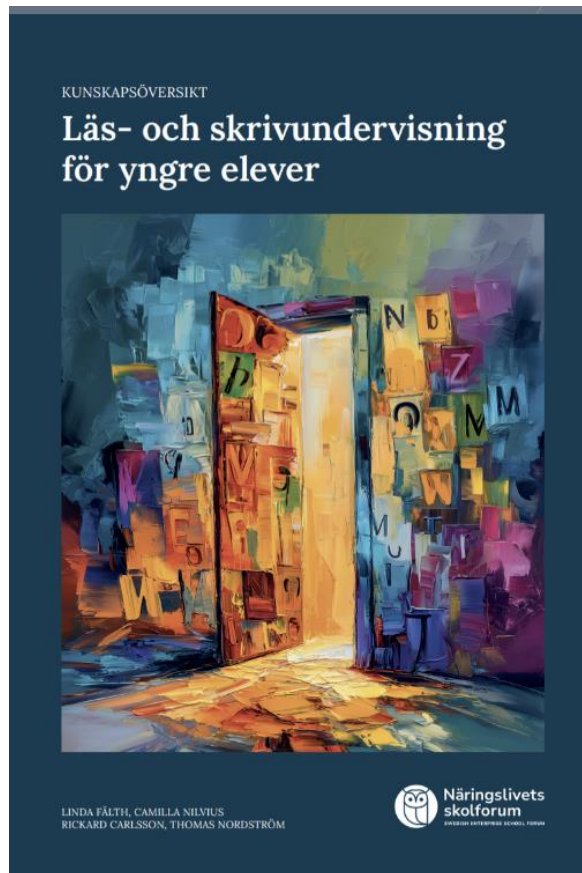

Exempel på andra RtI-studier i svensk kontext

- Svensson, I., Fälth, L., Tjus, T., Heimann, M., & Gustafson, S. (2019). Two-step tier three interventions for children in grade three with low reading fluency. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 19(1), 3-14.
- Roos et al., (2022) *Promoting basic arithmetic competence in early school years– using a response to intervention model* <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1758345/FULLTEXT01.pdf>
- Egerhag, H., Fälth, L., Nilvius, C., Selenius, H., Svensson, I. (2023) Promoting decoding among young students with Swedish as a first and second language within a response to intervention model *Journal of Childhood, Education & Society*, 4(2): 176-192 <https://doi.org/10.37291/2717638x.202342282>
- Nilvius et al. (2025) *A Feasibility Study of a Tier 2 Phonological Awareness Intervention for Swedish 6-Year-Olds at Risk of Reading Difficulties* <https://nordicliteracy.net/index.php/njlr/article/view/6899/11532>
- *RTI lager 2 och 3 i SVA åk 2-9 i läsning* (Egerhag & Nilvius submitted)

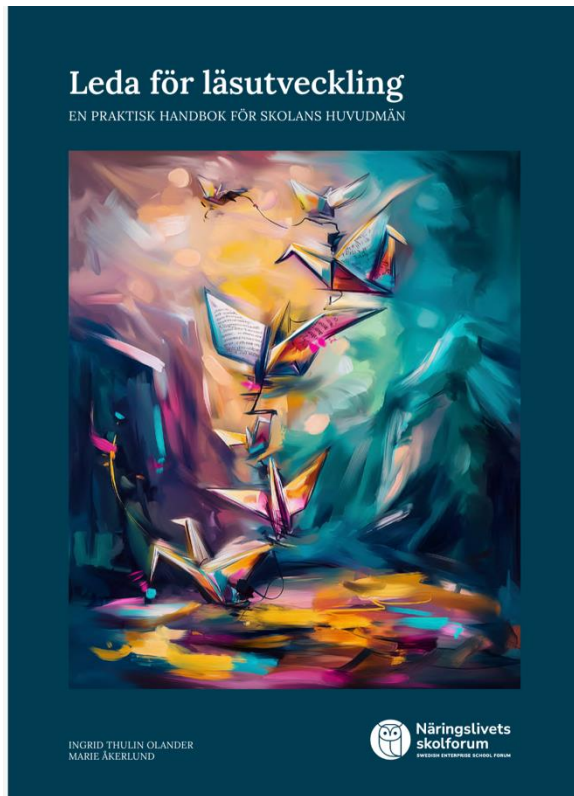

En rykande färsk kunskapsöversikt som uppdaterar VRs rapport

https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/utbildning/las-och-skrivundervisning-for-yngre-elever_1239568.html

LEDA FÖR LÄSUTVECKLING EN PRAKTISK HANDBOK FÖR SKOLANS HUVUDMÄN

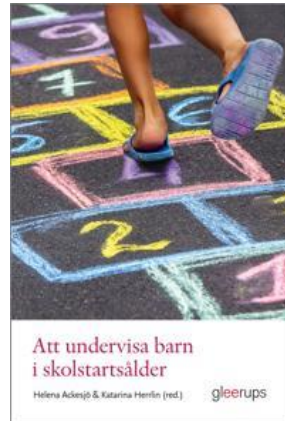
https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/utbildning/leda-for-lasutveckling-en-praktisk-handbok-for-skolans-huvudman_1239712.html

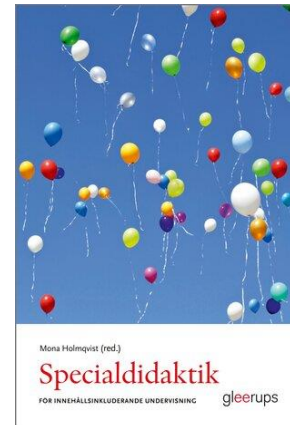
Kapitel i antologier

Kap. 13 -
Evidensbaserad
läsundervisning
och ett
specialdidaktiskt
förhållningssätt

Kap. 7 -
Balanserad och
ämnes-
övergripande
läsundervisning

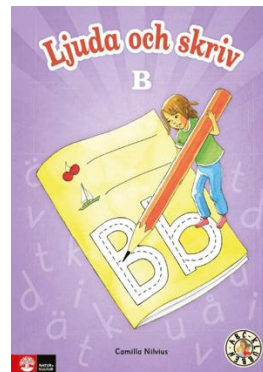
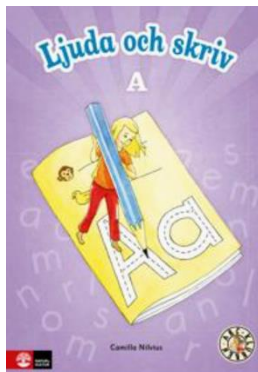
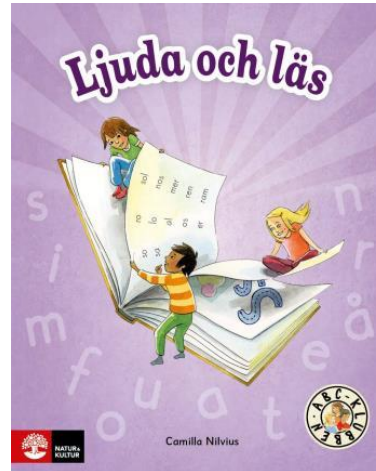
Kap. 2 – Response
to Intervention
(RtI) i svensk skola
med fokus på
samverkan

Kap. 17
Response to
intervention

Elever som har svårt att knäcka koden?

Diskussion och frågor?

Lnu.se